

ECAP

Programul de asistență pentru conformitatea ecologică destinat IMM-urilor

Mici, ecologice și competitive

COMISIA
EUROPEANĂ

mediu

Europe Direct este un serviciu destinat să vă ajute să găsiți răspunsuri la întrebările pe care vi le puneți despre Uniunea Europeană.

Un număr unic gratuit (*):

00 800 6 7 8 9 10 11

(*) Unii operatori de telefonie mobilă nu permit accesul la numerele 00 800 sau pot factura aceste apeluri.

Numeroase alte informații despre Uniunea Europeană sunt disponibile pe internet pe serverul Europa (<http://europa.eu>).

O bibliografie figurează la sfârșitul lucrării.

Luxemburg: Oficiul pentru Publicații Oficiale ale Comunităților Europene, 2008

ISBN 978-92-79-08759-2

© Comunitățile Europene, 2008

Reproducerea textului este autorizată cu condiția menționării sursei

Printed in Belgium

GEDRUKT OP KRINGLOOPPAPIER WAARAAN HET EU-ECOLABEL VOOR GRAFISCH PAPIER IS TOEGEKEND

([HTTP://EC.EUROPA.EU/ECOLABEL](http://ec.europa.eu/ecolabel))

Cuprins

■	Introducere	2
■	O mai bună reglementare	8
■	Managementul de mediu	12
■	Asistență financiară	16
■	Dezvoltarea expertizei	22
■	Comunicarea	24

Introducere

IMM-urile viitorului: mai ecologice și mai competitive

Intreprinderile mici și mijlocii (IMM) pot întâmpina dificultăți în respectarea cerințelor din legislația mediului și în luarea de măsuri pentru îmbunătățirea eficienței lor ecologice. Programul de asistență al UE pentru conformitatea ecologică destinat IMM-urilor (ECAP) oferă o mână de ajutor, punând la dispoziție resursele, informațiile și instrumentele de care au nevoie întreprinzătorii Europei pentru a-și ecologiza operațiunile.

În proporție de aproximativ 99% din totalul întreprinderilor și 57% din valoarea adăugată economică, IMM-urile acoperă o cotă semnificativă din activitatea economică din UE. Asta înseamnă că, deși companiile individuale pot

avea un impact redus asupra mediului, efectul combinat al activităților acestora este considerabil. Prin urmare, este important ca, pentru a realiza progrese, eforturile de soluționare a problemelor să includă și IMM-urile.

O situație ambiguă

Cu toate acestea, multe IMM-uri din Europa nu cunosc impactul pe care îl au operațiunile lor asupra mediului sau legislația care se aplică în cazul lor. Aceasta se întâmplă dintr-o serie de motive.

Eco-inovația – o oportunitate

Compania scoțiană Windsave a elaborat un mic sistem generator cu turbină eoliană, care folosește viteza mică a vântului pentru a genera electricitate și care este proiectat pentru a fi montat pe aproape orice clădire, oferind utilizatorilor atât satisfacții financiare, cât și ecologice.

Turbina este primul produs din lume realizat cu costuri reduse care furnizează electricitate direct pentru locuințe și alte clădiri doar prin conectarea sursei la priza de perete.

Sistemul folosește viteza vântului pentru a genera electricitate ecologică și reprezintă prima sursă de putere, reducând astfel cantitatea de electricitate din rețeaua națională și, prin urmare, cantitatea de CO₂ emisă.

Pentru utilizatorii casnici și non-profit, produsul costă 2 366 € și asigură o economie anuală la facturile de curent de aproximativ 250 €. Asta înseamnă că valoarea sistemului turbinei ar trebui să fie recuperată în aproximativ cinci ani.

Consumul pe scară largă în rândul serviciilor publice, cum ar fi școlile, ar putea avea un impact semnificativ asupra nivelurilor de emisie a CO₂.

Introducere

În primul rând, în general, companiilor mici le lipsesc resursele dedicate și expertiza pentru a se implica în probleme de mediu sau juridice. Acestea tind să aibă perioade mai scurte de planificare și un acces mai limitat la capital decât cele mari, însemnând că investițiile directe în tehnologii ecologice au mai puțin o justificare economică sau sunt imposibil de realizat. De asemenea, în prezent, există puține stimulente comerciale sau o recunoaștere limitată a atitudinii ecologice.

În plus, IMM-urile sunt deseori sub nivelul multor sisteme și legislații europene privind mediul, cum ar fi schema de comerț cu emisii, principala acțiune a UE privind schimbările climatice, sau Directiva privind prevenirea și

Mâncare ecologică la domiciliu

Sotral este un IMM italian care livrează mâncare către școli, spitale și armată. Pentru a respecta cerințele de igienă și de mediu este esențial ca alimentele să ajungă la timp și la temperatura corectă.

Folosind sistemul declarației de mediu a produsului, compania a analizat impactul asupra mediului al afacerii sale și a făcut îmbunătățiri. Aducând la același nivel eficiența ecologică și cea economică și reducând gradul de utilizare a resurselor lor financiare și naturale, Sotral a putut reduce dioxidul de carbon produs pentru fiecare mâncare transportată, în același timp, crescându-și cifra de afaceri.

Schimbări precum trecerea la un combustibil alternativ, mai ieftin, precum metanul, au demonstrat că analizele din punct de vedere ecologic pot avea și un efect comercial pozitiv. Angajații au fost totodată încurajați să abordeze afacerea într-un mod mai responsabil și mai durabil.

Sotral arată că măsurile luate pentru a îmbunătăți impactul unei companii asupra mediului nu trebuie să dăuneze profitabilității acesteia. De fapt, opusul este adevărat – cifra sa de afaceri a crescut cu peste 15% în 2005 și cu 25% în 2006, existând o tendință de creștere continuă în 2007. În urma unei evaluări a ciclului de viață, compania a mers chiar mai departe și a dezvoltat o nouă unitate de distribuție ecologică pentru a-și extinde acțiunea pozitivă.

Introducere

controlul integrat al poluării (PCIP), care reglementează poluarea industrială.

O atitudine îmbunătățită a companiilor față de mediu este de obicei determinată de nevoia de a respecta regulamentele și de punerea în aplicare a regulilor de către autorități. Cu toate acestea, acțiunile precum inspecțiile sunt insuficiente pentru a asigura conformitatea și rareori produc schimbări permanente în atitudinea IMM-urilor.

Acești factori înseamnă că IMM-urile pot pierde din vedere beneficiile semnificative pe care le poate aduce ecologizarea operațiunilor lor.

O gestionare mai ecologică poate reduce costurile, spre exemplu prin îmbunătățirea eficienței energetice și a resurselor. De asemenea, aceasta poate dezvolta condiții mai sănătoase și mai sigure pentru lucrători prin reducerea expunerii la substanțele chimice sau a poluării aerului.

Comaniile care depun cu adevărat eforturi pentru a-și ecologiza operațiunile, își asigură deseori beneficii suplimentare. Spre exemplu, acestea pot dobândi acces la mai multe oportunități de afaceri, de pildă prin posibilitatea de a servi companiile mari sau autoritățile

PROGRAMUL ECAP

Adoptat în octombrie 2007, Programul de asistență pentru conformitatea ecologică destinat IMM-urilor (ECAP) asigură un cadru pentru a ajuta companiile mici și mijlocii să implementeze legislația europeană de mediu și să reducă impactul activităților lor asupra mediului.

Sunt planificate acțiuni pentru:

- O mai bună reglementare în elaborarea și punerea în aplicare a politicilor pentru a reduce la minim povara administrativă a conformității din partea IMM-urilor. Comisia Europeană examinează toată legislația comunitară pentru a identifica punctele în care se pot reduce costurile inutile sau povara administrativă. De asemenea, aceasta colaborează cu autoritățile de implementare și caută să implice mai mult sectorul IMM-urilor în dezvoltarea noilor politici.
- Dezvoltarea unor sisteme personalizate mai accesibile de management de mediu pentru a integra preocupările legate de protecția mediului în activitățile principale ale IMM-urilor într-un mod coerent și rentabil.
- Asistență financiară orientată pentru a promova și sprijini inițiativele care vizează producția durabilă la nivelul IMM-urilor, propuse de autoritățile publice sau de rețelele de sprijin al întreprinderilor .
- Dezvoltarea la nivel local a cunoștințelor de specialitate în domeniul protecției mediului pentru IMM-uri pentru a compensa lipsa de know-how la nivelul companiei.
- O mai bună comunicare și informații specifice. Site-ul web al ECAP, care este deja on-line, va fi urmat de o serie de noi instrumente informaționale planificate.

Introducere

publice care impun criteriile de mediu din partea furnizorilor lor. De asemenea, acestea își pot crea o imagine de companie responsabilă și o pot folosi ca instrument de marketing - un factor care devine din ce în ce mai important.

Transmiterea know-how-ului

Comisia Europeană înțelege presiunile cu care se confruntă IMM-urile și a elaborat Programul de asistență pentru conformitatea ecologică destinat IMM-urilor (ECAP) (a se vedea caseta) pentru a asigura resursele și pentru a pune la dispoziția companiilor know-how-ul necesar.

ECAP evidențiază o serie de acțiuni care vizează reducerea poverii administrative de respectare a regulamentului, accesibilitatea și eficiența din punct de vedere al costurilor a schemelor de gestionare ecologică pentru IMM-uri, asigurarea de asistență financiară specifică și asigurarea unui acces mai larg la expertiza de mediu în regiunile lor locale și la informații specifice.

Această broșură oferă o descriere a programului, cu prezentarea elementelor esențiale privind politica de mediu și IMM-urile, împreună cu studii de caz din spațiul UE.

LEGISLAȚIA EUROPEANĂ DE MEDIU

Există o serie de aspecte în legislația europeană de mediu, care sunt relevante pentru IMM-uri:

Calitatea aerului și zgomotul

Normele europene stabilesc limite privind emisiile anumitor poluanți, cum ar fi dioxidul de sulf (SO_2), oxidul de azot (NO_x), compușii organici volatili (VOC), amoniacul (NH_3) și plumbul. Acestea pot fi traduse în normele naționale care impun obligații acelor companii emițătoare de astfel de substanțe.

Se stabilesc niveluri maxime de zgomot pentru echipamentele utilizate în aer liber în construcții și în alte industrii.

Produse chimice

Regulamentul UE privind Înregistrarea, Evaluarea, Autorizarea și Limitarea Produselor Chimice (REACH), care a intrat în vigoare în 2006, stabilește obligativitatea tuturor companiilor care produc sau folosesc produse chimice să se asigure că acestea sunt sigure. Cele mai periculoase produse chimice vor fi eliminate.

Introducere

Managementul de mediu

Firmele pot introduce un management de mediu mai bun prin mai multe inițiative, cum ar fi Sistemul de Management și Audit (EMAS), Evaluarea ciclului de viață și Responsabilitatea socială corporativă.

Produse mai ecologice

Mai multe politici ale Uniunii vizează încurajarea produselor mai ecologice. Achizițiile publice ecologice (GPP) înseamnă că autoritățile publice pot stabili criteriile de mediu atunci când cumpără produse sau servicii.

Eticheta ecologică a Uniunii Europene facilitează identificarea de către consumatori a produselor ecologice.

Politica integrată privind produsele (IPP) vizează impacturile asupra mediului care rezultă din fiecare fază a ciclului de viață a unui produs. Pentru dispozitive electrice și electronice, Directiva privind produsele consumatoare de energie (EuP) stabilește reguli relative la proiectarea ecologică, în timp ce Directiva privind deșeurile de echipamente electrice și electronice (WEEE) și cea privind restricțiile de utilizare a anumitor substanțe periculoase (RoHS) acoperă materialele care pot fi folosite în echipamentele electrice și electronice și modul în care acestea sunt tratate atunci când devin deșeuri. Directiva privind vehiculele scoase din uz (ELV) face același lucru pentru autovehiculele casate.

Deșeuri

Există o serie de fragmente în legislația UE privind diferite aspecte ale deșeurilor și gestionarea acestora. Companiile trebuie să se asigure că deșeurile pe care le produc sunt tratate în mod eficient, sigur și ecologic și trebuie să suporte costurile tratării acestora. Legislația specifică acoperă ambalarea, vehiculele, bateriile, uleiurile, echipamentele electrice, deșeurile alimentare, deșeurile periculoase și transportarea deșeurilor.

Apa

Legislația UE vizează reducerea poluării și îmbunătățirea calității apei potabile din Europa, a apei din râuri, lacuri și mări. Directivele controlează emisiile din sectoare industriale și agricole specifice, ape urbane reziduale și substanțe periculoase.

Solul

Există mai multe acte legislative individuale referitoare la deversările în sol. Acestea cuprind norme privind caracterul biodegradabil al detergenților, al poluanților organici persistenti, al nitraților și al mercurului.

Legislația acoperă și sectoare specifice ale căror activități au un impact asupra solului, cum ar fi gropile de gunoi, industriile extractive și agricultura. Strategia tematică a Comisiei Europene privind solul prevede măsuri suplimentare luate pentru a proteja solul, aceasta fiind publicată în 2006.

Pentru a se respecta legislația centrală a UE este necesar să se pună în aplicare legi naționale, însă normele pot varia de la o țară la alta.

O mai bună reglementare

O mai bună reglementare

Reducerea birocrăției

Este posibil ca IMM-urile să considere legislația de mediu complexă și greu de înțeles și, în general, cu cât este mai mică o companie, cu atât este mai dificil. În perspectivă, legislația trebuie să țină cont de aceste dificultăți. Cerințele pot fi definite mai bine, iar procedurile simplificate, pentru a realiza aceleași obiective de mediu cu birocrăție mai puțină și la costuri reduse.

Primul pas spre o „mai bună reglementare” îl reprezintă formularea efectivă și aplicarea legislației în sine. Comisia Europeană și guvernele naționale conlucrează pentru a-și proiecta toată legislația în așa fel încât să se reducă povara administrativă. Resursele companiei pot fi apoi orientate spre îmbunătățirea efectivă a performanței și a conformității ecologice, în loc să fie dedicate formalităților administrative.

Simplificare

În prezent, Comisia examinează toată legislația UE pentru a identifica punctele în care se pot reduce administrația și costurile inutile în ceea ce privește informațiile pe care aceasta le solicită din partea IMM-urilor.

José Manuel Barroso, Președintele Comisiei Uniunii Europene, și-a luat angajamentul de a limita legislația Uniunii la „strictul necesar pentru a ne atinge obiectivele afirmate”. Scopul acestui program, pe care l-a lansat în 2007, este de a reduce povara administrativă a companiilor cu 25% până în 2012. Un raport al Comisiei din primul an al acțiunii lansate cu scopul de simplificare a estimat că s-au realizat

Bavaria: stabilirea acordului de îmbunătățire

Acordul de mediu bavarez oferă stimulente pentru IMM-urile care iau măsuri pentru a îmbunătăți impactul companiilor lor asupra mediului, depășind măsurile impuse de lege. Sistemul are la bază acorduri stabilite între IMM-uri și autorități publice, în cadrul cărora companiile pot primi asistență financiară sau pot fi scutite de unele obligații administrative, dacă își îmbunătățesc dosarul de mediu dincolo de simpla conformitate cu legislația. Se realizează în mod regulat evaluări pentru a asigura atingerea obiectivelor.

Un aspect important este faptul că IMM-urile primesc subvenții pentru a introduce sisteme de management al mediului, precum Sistemul de Management și Audit Ecologic al Uniunii Europene (EMAS), prin care se monitorizează în mod continuu performanțele în ceea ce privește mediul. Companiile obțin scutire de la anumite cerințe administrative, cum ar fi monitorizarea și raportarea emisiilor și a deșeurilor, sau inspecția instalațiilor în cadrul Legii germane privind apa.

O mai bună reglementare

deja economii de 500 milioane €, cu peste 300 de acte legislative eliminate. Procesul este prevăzut a se intensifica în anii care urmează.

La nivel național, costurile pot fi reduse prin evitarea cererilor în două exemplare, folosind soluții informatice pentru a partaja informații comune și prin simplificarea modului în care acestea trebuie să fie prezentate. Procedurile

de autorizare pot fi simplificate și totodată trebuie să se identifice opțiuni precum înființarea de ghișee unice pentru companii, unde acestea să depună cereri pentru autorizații și alte proceduri de reglementare.

Învățarea din cele mai bune practici este de asemenea importantă. S-a realizat deja un studiu al celor mai eficiente acțiuni de asistență

Țările de Jos: o autorizație complexă

Ministerul Mediului din Țările de Jos (VROM) și-a simplificat procedurile prin consolidarea cerințelor sale privind autorizarea într-un singur cadru. În jur de 25 de tipuri diferite de autorizații au fost reduse la una singură.

Inițiativa unește o serie de autorizații emise de VROM, inclusiv cele pentru prevenirea și controlul integrat al poluării (IPPC), construcții, proiectări spațiale și alte aspecte privind protecția aerului. În plus, noua autorizație cuprinde aspecte care intră sub incidența altor ministere, inclusiv apa, monumentele și protecția naturii.

Noul sistem oferă de asemenea un formular de cerere mai simplu, pe internet, care permite solicitanților să completeze numai secțiunile care sunt direct relevante pentru ei.

O mai bună reglementare

pentru a îmbunătăți punerea în aplicare a legislației de mediu, identificându-se 76 de acțiuni de succes în 24 de țări. Cunoștințele extrase din aceste exemple vor fi răspândite la scară largă în spațiul UE.

Procesul de punere în aplicare îmbunătățit

Autoritățile de mediu din Europa colaborează prin intermediul rețelei IMPEL (a se vedea caseta), iar Comisia va continua să lucreze cu această rețea pentru a îmbunătăți procesul de punere în aplicare a legislației de mediu. În mod specific, IMPEL va contribui la revizuirea orientărilor curente privind criteriile pentru inspecțiile de mediu, folosindu-și experiența practică în ceea ce privește nevoile și constrângerile IMM-urilor.

Se pot evita multe probleme legate de punerea în aplicare a legislației printr-o mai mare implicare a părților interesate din IMM-uri în procesul decizional – atunci când politicile se propun pentru prima dată și apoi când acestea sunt puse în practică. Comisia va căuta o consultare mai strânsă atunci când elaborează și pune în aplicare legislații noi, aceasta consolidându-și recent orientările pentru ca evaluările impactului opțiunilor politicii și al legislației existente să ia mai mult în considerare IMM-urile.

IMPEL: PUNEREA ÎN APLICARE COMUNĂ

Aflată în funcțiune din 1992, IMPEL (Rețeaua europeană de punere în aplicare a legislației din domeniul mediului) este o rețea informală a autorităților europene de mediu care conlucrează pentru a îmbunătăți aplicarea legislației.

Dintre prioritățile rețelei, colaborarea internațională prin intermediul rețelei vizează schimbul de informații în ceea ce privește punerea în aplicare a normelor europene în domeniul mediului, activitățile de inspecție, rețeaua fiind un instrument de îmbunătățire a legislației.

Managementul de mediu

Managementul de mediu

Sisteme personalizate de management de mediu

Companiile își pot îmbunătăți foarte mult performanțele de mediu sub aspectul eficientizării costurilor prin adoptarea unor sisteme de gestionare a mediului, precum Sistemul de Management și Audit Ecologic al Uniunii Europene (EMAS). Dezvoltarea unor sisteme adaptate necesităților IMM-urilor va determina creșterea preluării acestora.

Sistemele de management al mediului (EMS) stabilesc un cadru pentru organizații, pentru ca acestea să evalueze și să raporteze impactul lor asupra mediului și apoi să planifice luarea unor măsuri pentru a obține îmbunătățiri în mod corespunzător.

Adoptarea unui EMS foarte cunoscut asigură respectarea legislației de către companii, aducând totodată un plus de eficiență și economii de cost în operațiuni. Experiența arată că acestea au o influență mult mai pozitivă asupra implicării ecologice a unei companii decât inspecțiile sau verificările pentru conformitate și aduc beneficii mult mai mari în ceea ce privește creșterea eficienței.

Sistemul de Management și Audit Ecologic European (EMAS, a se vedea căsuța) reprezintă sistemul de management al mediului dezvoltat de UE. Sistemul este, în prezent, în curs de revizuire pentru a-l face mai robust și mai fiabil în ceea ce privește atât performanța din punct de vedere al mediului, cât și conformitatea legală și pentru a facilita aplicarea acestuia în

cadrul IMM-urilor. În ultimii ani s-au dezvoltat mai multe sisteme, fie pentru a satisface nevoile unui anumit sector comercial, fie pentru a aborda probleme de mediu.

Pentru autoritățile de reglementare, sistemele de management pot reprezenta o garanție a faptului că se îndeplinesc cerințele legale de către companii, în timp ce o acceptare mai mare a unui certificat EMS, cum ar fi un sistem EMAS, reprezintă o alternativă fiabilă la verificările pentru conformitate sau la inspecții și reduce cerințele administrative pentru companii.

Creând soluții

ECAP ia o serie de măsuri care vizează accesibilitatea sistemelor de management al

Managementul de mediu

mediului pentru IMM-uri. Comisia va promova introducerea EMAS prin grupuri de IMM-uri care conlucrează, încurajând parteneriatele publice-private în acest sens. Aceasta ar trebui să determine reducerea costurilor de audit și

consultanță pentru firmele individuale și facilitarea schimbului de informații între diferite organizații. De asemenea, aceasta ar însemna că companiile care conlucrează pot adopta o politică de mediu coerentă.

RADIOGRAFIA ECOLOGICĂ A UNEI COMPANII

Sistemul de Management și Audit Ecologic al Uniunii Europene (EMAS) reprezintă un instrument de management al mediului care ajută companiile și alte organizații să evalueze, să raporteze și să-și îmbunătățească performanța în ceea ce privește mediul.

Pentru a obține o certificare EMAS, organizația trebuie să realizeze o analiză de mediu amănunțită a tuturor activităților sale, să stabilească un sistem de management al mediului în baza acestei analize și să realizeze acțiuni regulate de audit și declarații privind performanța din punct de vedere al mediului.

Înregistrarea EMAS asigură conformitatea unei companii cu legislația europeană de mediu și previne aplicarea de amenzi. Companiile pot identifica modul în care pot să-și eficientizeze procesele din punct de vedere ecologic și astfel pot să facă economii de costuri. În plus, ajută la prevenirea necesității unor acțiuni costisitoare de remediere.

CUM SĂ FIE MAI UȘOR

EMAS poate fi un sistem complex și sofisticat în ceea ce privește dezvoltarea și punerea în aplicare. Instrumentul EMAS Easy reprezintă un proiect menit să dezvolte, în statele membre ale UE și în țările candidate, capacitatea de a implementa sistemele de management și audit în IMM-uri.

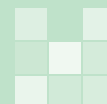
Acesta face apel la un proces cunoscut drept „Eco-cartografiere” pentru identificarea problemelor de mediu pe o hartă simplificată a unităților de producție. Rezultatele exercițiului de cartografiere sunt folosite pentru a completa zece formulare simple, concepute în mod specific pentru a asigura conformitatea cu cerințele EMAS.

Proiectele pilot EMAS Easy la nivel național au fost lansate în decembrie 2004 și sunt prevăzute să acopere toate statele membre până în 2009. Proiectele pilot au vizat instruirea a cinci experți naționali și a zece IMM-uri pentru a folosi acest sistem. Întreprinderile cu cele mai bune performanțe au primit certificarea EMAS. Proiectele finalizate cu succes au demonstrat faptul că este perfect posibil să se implementeze sistemul EMAS în organizații foarte mici.

Informații suplimentare:

EMAS: http://ec.europa.eu/environment/emas/about/summary_en.htm

EMAS Easy: <http://www.emas-easy.eu/>

Managementul de mediu

Există deja instrumente precum EMAS Easy (a se vedea studiul de caz) pentru implementarea EMAS în cadrul IMM-urilor. Acestea vor fi apoi dezvoltate și aplicate pe o scară mai largă în proiecte din toate statele membre ale UE. S-a derulat deja o fază pilot a EMAS Easy în noile state membre, indicând că înregistrarea completă EMAS este fezabilă, chiar și în companiile cele mai mici.

Această revizuire va reduce totodată sarcina administrativă a EMAS, fapt deosebit de benefic pentru IMM-uri. Ar trebui ca EMAS să devină mai accesibil, mai ușor de înțeles și mai eficient, cu mai puțină birocrație, păstrând aceleași standarde ridicate.

O altă prioritate o reprezintă și îmbunătățirea vizibilității sistemului prin activități de promovare realizate de Comisie și de statele membre.

O sensibilizare mai mare va face ca EMAS să devină un instrument de marketing mai valoros pentru companiile înregistrate.

Tipărituri mai ecologice

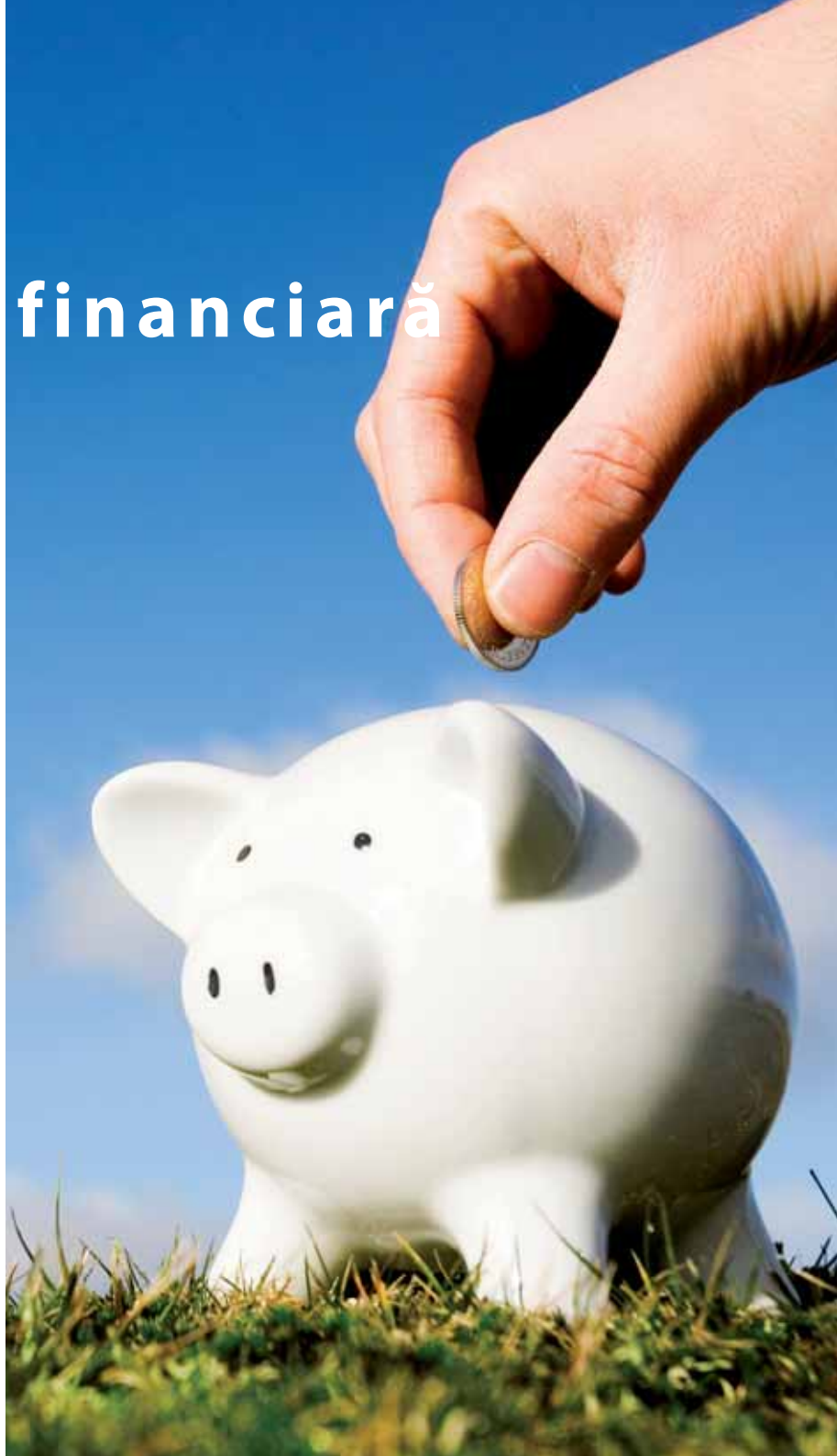
Editura CREW a fost una dintre primele companii din Ungaria care au dobândit certificarea EMAS în 2005. Compania - care are 33 de angajați - a lucrat cu Követ, Asociația Ungară pentru Management Ecologic, și a folosit instrumentul EMAS Easy pentru a „eco-cartografia” problemele de mediu. Depozitarea materialelor periculoase și a deșeurilor, consumul de energie, zgomotul și deșeurile de hârtie au fost aspecte identificate pentru luarea unor măsuri corective.

S-a dezvoltat un program de acțiune pentru 2005-2006 pentru a soluționa problemele identificate. Primul an a culminat cu unele îmbunătățiri semnificative - deșeurile periculoase pe tonă de material editat au scăzut cu 40%, deșeurile de hârtie cu 40%, consumul de apă cu 45% și consumul de energie cu 55%.

Informații suplimentare:

http://ec.europa.eu/environment/sme/cases/cases10_en.htm

Asistență financiară

Asistență financiară

Finanțare orientată

Întreprinderile au nevoie de stimulente financiare și de sprijin pentru a adopta sau pentru a dezvolta cele mai inovatoare tehnologii de mediu și practici comerciale. Pentru IMM-uri și mediu se alocă fonduri specifice în cadrul diferitelor mecanisme UE pentru perioada 2007-2013.

Companiile care adoptă cele mai inovatoare tehnologii de mediu și practici comerciale pot să-și îmbunătățească rapid performanțele și conformitatea din punct de vedere ecologic. Însă, IMM-urile au deseori nevoie de stimulente și de sprijin financiar pentru a realiza inovații, deoarece acestea au o posibilitate restrânsă de a face investiții în tehnologii de mediu și, deseori, au nevoie de sprijin suplimentar pentru a putea participa la programe de cercetare comune.

Există o serie de instrumente UE puse la dispoziția IMM-urilor pentru a le ajuta să-și asigure conformitatea cu legislația, să dezvolte produse mai ecologice, să folosească tehnologii mai curate, să economisească energie și să fie implicate în proiecte de cercetare (a se vedea căsuța pentru o explicație a instrumentelor). Deși acestea sunt mecanisme comunitare, autoritățile naționale și regionale deseori gestionează și alocă fonduri pentru utilizarea acestor instrumente.

Programul LIFE+, principalul instrument financiar al UE pentru proiecte de mediu, include pe lista priorităților sale sprijinul acordat IMM-urilor pentru proiecte privind măsuri de asistență pentru obținerea conformității ecologice, în perioada 2007-2013. Printre acțiuni se numără, de exemplu, dezvoltarea unor organisme coordonatoare de grup pentru înregistrarea EMAS, programe regionale de asistență pentru conformitate pentru a oferi IMM-urilor audituri și îndrumări în domeniul mediului, inițiative de informare specifice sectoarelor sau instruirea rețelelor de sprijin pentru companii.

Asistență financiară

Un pas ecologic în direcția bună

EcoStep reprezintă un sistem complex, integrat, de management al mediului, calității și protecției muncii, proiectat pentru IMM-uri. În schimbul unui cost suplimentar modest, acesta ajută întreprinderile să se califice pentru EMAS, Sistemul de Management și Audit Ecologic al UE (a se vedea caseta de la pagina 14).

Noul sistem va genera atât beneficii economice, cât și ecologice prin reducerea consumului de resurse și optimizarea proceselor comerciale. De asemenea, acesta va sensibiliza în legătură cu problemele de protecție a mediului și a muncii.

Proiectul finanțat de UE caută să facă din EcoStep un sistem standard pentru IMM-urile din Europa. Pentru cultivatorii de struguri la scară mică, s-a dezvoltat o versiune modificată, EcoStep Vinicultura.

EcoStep aplică o schemă nouă de finanțare cunoscută drept „contractarea managementului”. Astfel, costurile aferente implementării acesteia sunt finanțate din economiile acumulate în urma implementării schemei.

Sistemul a fost dezvoltat de Ministerul de Stat Hessen pentru mediu, regiuni rurale și protecția consumatorului. Elaborarea sistemului a fost finanțată prin programul UE LIFE care reprezintă principalul mecanism de finanțare pentru a asigura punerea în practică a politicilor de mediu.

Informații suplimentare:

<http://www.umwelt-unternehmen.bremen.de/Ecostep.html>

Fonduri structurale

Noile instrumente de **politică a coeziunii** oferă finanțări substanțiale pentru statele membre pentru realizarea de investiții în protecția mediului, mai ales pentru IMM-uri. O mare parte a finanțării acordate IMM-urilor pentru mediu va proveni din Fondurile Structurale, în mod deosebit din Fondul de Dezvoltare Regională Europeană, Fondul de Coeziune și noul Fond Social European.

Investițiile în domeniul mediului au fost identificate ca reprezentând unul dintre principalele sectoare pentru acordarea de sprijin în cadrul **JEREMIE (Resurse europene comune pentru microîntreprinderi și întreprinderi**

Asistență financiară

mijlocii). Acest instrument, care a început să funcționeze în 2007, permite statelor membre să folosească Fondurile Structurale pentru a dezvolta instrumente financiare (regionale) pentru IMM-uri, inclusiv asistență tehnică și de consiliere, capitaluri și capital de risc, precum și garanții.

În cadrul **orientărilor privind ajutorul de stat la nivel național**, statele membre pot acorda ajutoare pentru investiții tranzitionale pentru a ajuta IMM-urile să se adapteze standardelor de mediu ale UE care nu se află încă în vigoare. Acestea permit acordarea de ajutoare pentru investiții în economia de energie și pentru gestionarea deșeurilor, împreună cu alte inițiative.

IMM-urile pot, de asemenea, beneficia de alte programe ale UE pentru a încuraja cercetarea și inovația. Aceștia vor fi principalii beneficiari, fie direct, fie indirect, ai **Programului cadru privind competitivitatea și inovația (CIP)** al Uniunii. O parte din program vizează în mod specific activitățile antreprenoriale și inovația, asigurând accesul la finanțare pentru constituirea și dezvoltarea de IMM-uri. Cel **de-al Șaptelea Program Cadru pentru Cercetare (PC7)** al Uniunii Europene, principalul său program de finanțare pentru cercetare, acordă prioritate și proiectelor de mediu și încurajează IMM-urile să se implice în proiecte.

Pavarea drumului pentru un asfalt mai ecologic

Producerea de asfalt este o activitate murdară care absoarbe energie. Instalațiile convenționale produc cantități uriașe de produse asfaltate pentru a-și asigura fiabilitatea comercială. Însă aceste activități sunt risipitoare, în special atunci când se schimbă rețetele pentru aceste produse. Risipa intervine și datorită dificultăților de potrivire a diferitelor elemente ale procesului, în timp ce imposibilitatea de a modula arzătoarele și uscătoarele în mod eficient determină un consum mare și inutil de energie.

Fabricile mai mici și mai localizate de încălzire în loturi depășesc unele dintre problemele legate de instalațiile convenționale, și anume prin faptul că acestea produc cantități mai mici de diverse produse în apropierea piețelor pe care le deservește, reducând astfel amprenta ecologică a fabricii. Însă, chiar și aceste instalații sunt extrem de poluante.

Un proiect demonstrativ finanțat prin programul LIFE+ al UE a reușit să dezvolte o instalație care să folosească cu 75% mai puțină electricitate și cu 30% mai puțin gaz și combustibil lichid. Mixlance REF a redus, de asemenea, emisiile de particule sub pragul de 10 mg/m³ (mai puțin de o cincime din noua limită legală din Regatul Unit al Marii Britanii). În plus, proiectul a reușit să determine creșterea cu 50% a cantității de materiale reciclate utilizate în procesul de producție.

Informații suplimentare:
<http://www.mixlance.com/LIFE/>

Asistență financiară

CLEANAIR

Acest proiect norvegian a cooptat IMM-uri și Institutul Național de Tehnologie din Norvegia pentru a realiza cercetări în domeniul tehnologic în vederea ameliorării calității aerului în zonele urbane. Inițiativa, cofinanțată de Uniunea Europeană prin programul PC5, a dezvoltat cu succes două echipamente inovatoare pentru înlăturarea particulelor minuscule din emisiile produse de coșurile locuințelor.

Primul a fost un sistem de îndepărtare a prafului pentru arzătoarele de combustibil solid casnice, cu un nivel de eficiență de peste 90%. Al doilea a fost dezvoltarea unei unități de alimentare de înaltă tensiune în miniatură pentru sistem; acesta s-a dovedit a fi provocarea cea mai mare dintre cele două.

Pe lângă tehnologia inovatoare dezvoltată, IMM-urile implicate au dobândit experiență în dezvoltarea unei rețele și vor putea colabora pe viitor în acest sens.

Asistență financiară

ABORDAREA RESURSELOR FINANCIARE ALE UE

Există diferite instrumente financiare ale Uniunii Europene care acordă finanțare pentru proiecte și inițiative în ceea ce privește mediul. Mai jos, este prezentată o selecție a oportunităților disponibile:

■ LIFE+

LIFE+ reprezintă principalul mecanism de finanțare al UE pentru a asigura implementarea politicilor de mediu în perioada 2007-2013. Companiile depun cereri pentru finanțare direct la Uniunea Europeană.

IMM-urile au fost în mare măsură beneficiarii programelor LIFE anterioare. Spre exemplu, în jur de 30 de milioane € au fost alocați, în 2003-2004, pentru dezvoltarea de tehnici inovatoare în cadrul companiilor prin proiecte demonstrative.

■ Fonduri Structurale și de Coeziune

Există o serie de fonduri alocate de Uniunea Europeană pentru a sprijini regiunile defavorizate (Fonduri Structurale) și pentru a ajuta la dezvoltarea infrastructurii în Europa (Fonduri de Coeziune). Acestea reprezintă o mare parte din totalul finanțărilor și al cheltuielilor realizate de Uniunea Europeană.

Ambele mecanisme, în special Fondurile Structurale, permit realizarea de investiții substanțiale în protecția mediului. În mare parte, finanțarea se alocă și se distribuie prin intermediul autorităților regionale și locale.

■ JEREMIE

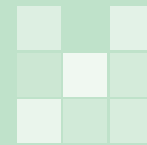
Introdus ca parte a Fondurilor de Coeziune (2007-2013), Programul pentru resurse europene comune pentru microîntreprinderi și întreprinderi mijlocii (JEREMIE) permite statelor membre să creeze instrumente financiare pentru IMM-uri la nivel regional. Inițiativele în domeniul mediului au fost identificate drept o prioritate. Comisia Europeană, Banca Europeană de Investiții și Fondul European de Investiții asigură împreună fondurile.

■ Programul pentru Competitivitate și Inovare (CIP)

CIP (2007-2013) pune foarte mult accentul pe IMM-uri. În jur de 430 de milioane € sunt alocați pentru investiții în activități de inovație ecologică. Subprogramul Energie inteligentă Europa (IEE) dispune de 727 milioane € pentru eficiența energetică și proiecte de energie regenerabilă.

■ Al Șaptelea Program Cadru pentru Cercetare (PC7)

PC7 (2007-2013) cuprinde o tematică întreagă dedicată mediului în cadrul programului său de cooperare. IMM-urile sunt încurajate în mod activ să stabilească și să se unească în consorții pentru a candida pentru finanțare în cadrul PC7.

Dezvoltarea expertizei

Unde se pot adresa IMM-urile atunci când au întrebări legate de legislația de mediu și de oportunitățile disponibile pentru afacerile lor? În colaborare cu organizațiile de sprijin existente, Comisia lucrează pentru a stabili o rețea de experți din toată Uniunea Europeană pentru a oferi consiliere companiilor.

Fără luxul de a avea personal angajat permanent în domeniul juridic și al mediului, IMM-urile trebuie să aibă acces la expertiza din afară. Comisia dezvoltă actualmente o rețea de experți în domeniul mediului în cadrul organizațiilor de sprijin pentru companii din toată Uniunea Europeană.

Acești consilieri pot spune companiilor care sunt cerințele legale pentru acestea și ce beneficii vor obține din eforturile depuse pentru îmbunătățirea durabilității. De asemenea, aceștia pot ajuta la dezvoltarea de parteneriate între companii și pot facilita accesul IMM-urilor la programele de sprijin și la oportunitățile de finanțare.

Aceștia vor lucra în mod activ cu IMM-urile pentru a explica legislația de mediu nouă sau existentă care îi afectează, folosind cele mai eficiente mijloace, inclusiv vizite la fața locului, site-uri web, buletine informative și seminarii pentru a sensibiliza în legătură cu impacturile asupra mediului și cu beneficiile unui sistem adecvat de management al mediului.

Dezvoltarea rețelei

Ațiunea de dezvoltare a rețelei a început în 2007 cu o serie de seminarii de dezvoltare a capacității în toată Europa. Publicul țintă a inclus organizațiile de sprijin pentru companii, precum asociațiile locale ale companiilor – cu organizare pe sector sau departament – sau camere de comerț.

Atelierele au prezentat atât cerințele legale, cât și beneficiile performanțelor îmbunătățite în ceea ce privește mediul. Unul dintre modulele de instruire se concentrează asupra modului în care trebuie să se acorde asistență IMM-urilor - o metodă reactivă - în timp ce al doilea oferă instruire asupra unei metode mai active pentru implicarea IMM-urilor în politica de mediu dincolo de nivelul de conformitate. Modulele de instruire sunt disponibile pe site-ul web al ECAP.

Dezvoltarea expertizei

Evenimentele au stârnit un mare interes și au beneficiat de prezența unei serii de organizații care lucrează cu IMM-uri. Feedback-ul obținut din partea participanților a subliniat caracterul practic al informațiilor și al studiilor de caz folosite. De asemenea, mulți au apreciat faptul că evenimentul a reunit, pentru prima dată, principalele organizații de sprijin pentru a iniția dialogul și pentru a dezvolta o rețea.

O parte esențială a sprijinului va proveni din partea noului serviciu de asistență pentru companii din UE care a fost lansat la începutul anului 2008 - Enterprise Europe Network (a se vedea căsuța). Rețeaua integrează serviciile furnizate anterior de două organizații: Rețeaua Centrelor Euro Info (EIC) și Centrele Releu pentru Inovare (IRC).

POARTA DE ACCES A EUROPEI SPRE COMPETITIVITATE ȘI INOVAȚIE

Sub sloganul „servicii de consultanță la dispoziția întreprinderii dumneavoastră”, Enterprise Europe Network (EEN) reprezintă poarta de acces spre piața unică masivă a UE pentru IMM-urile din Europa și din afara acesteia.

Cu peste 600 de organizații partenere și 4 000 de experți din 40 de țări, EEN oferă IMM-urilor atât cunoștințe locale, cât și expertiză europeană. Aceasta reprezintă o rețea de sprijin de tipul ghișeului unic pentru întreprinderile care caută asistență în probleme comerciale și de inovație în UE.

În ceea ce privește mediul, rețeaua oferă sprijin profesional în domenii precum practicile comerciale ecologice, durabilitate, eco-inovație, localizarea partenerilor de afaceri din alte țări, respectarea regulamentelor europene în domeniul mediului și urmărirea oportunităților de finanțare.

Rețeaua lucrează, de asemenea, pentru a îmbunătăți relațiile dintre Comisia Europeană și mediul de afaceri. Reprezentanții rețelei pun la dispoziția conducerii Uniunii Europene feedback regulat cu privire la politica europeană, dificultățile cu care se confruntă IMM-urile pe piața unică și eficiența programelor europene. Toate acestea ajută la conturarea legislației europene într-o formă mai favorabilă din punct de vedere comercial și cu o capacitate mai mare de a stimula creșterea și competitivitatea în perspectivă.

Rețeaua reprezintă o componentă majoră a Programului european pentru inovare și spirit antreprenorial (EIP), unul dintre cele trei subprograme din cadrul Programului pentru competitivitate și inovare (CIP) din perioada 2007-2013.

Deși numele consacrat al EEN este nou, rețeaua în sine nu este nouă. Aceasta îmbină două rețele extrem de consacrate – rețeaua Centrelor Releu pentru Inovare (IRC) și rețeaua Centrelor Euro Info (EIC) – pentru a asigura o acoperire geografică mai mare și o deservire mai amplă cu scopul de a-și respecta mottoul operativ „să nu batem la ușa nepotrivită”. Aceasta înseamnă că orice sprijin ar căuta un IMM în legătură cu Uniunea Europeană, ar trebui să îl poată găsi în filiala locală EEN.

Informații suplimentare:

<http://www.enterprise-europe-network.ec.europa.eu/>

Comunicarea

**KEEP
THIS PLANET CLEAN**

A vertical signpost stands in a lush green field. The sign is rectangular with rounded corners and a light green background. It features the text 'KEEP THIS PLANET CLEAN' in bold, dark green, sans-serif capital letters. The signpost is a simple, weathered wooden pole. The background consists of a vibrant blue sky filled with fluffy white clouds, and the foreground is a dense, bright green grassy field.

Transmiterea mesajului

O informare mai bună poate ajuta la remedierea lipsei generale de sensibilizare în rândul IMM-urilor cu privire la problemele legate de mediu. Așadar, ECAP dezvoltă o serie de instrumente de informare specifice pentru a îmbunătăți situația.

Sondajele realizate în Uniunea Europeană arată că există o lipsă generală de sensibilizare în rândul IMM-urilor în legătură cu problemele de mediu și, acolo unde există cunoștințe, acestea sunt, în general, limitate la preocuparea pentru siguranță sau pentru pericolele ecologice individuale.

Cercetările realizate de autoritățile naționale au descoperit că în jur de 70% din IMM-urile franceze recunosc că dețin informații puține sau niciuna în legătură cu instrumentele europene de sprijin în domeniul mediului, cum ar fi sistemele de management al mediului, cu măsurile de economisire a energiei sau cu stimulentele fiscale care ar putea să fie puse la dispoziția lor. În Regatul Unit, 95% dintre IMM-uri au afirmat că ar dori mai multe informații în ceea ce privește mediul.

ECAP vizează îmbunătățirea situației prin accesibilitatea informațiilor și facilitarea înțelegerii

Orientarea IMM-urilor prin jungla mediului

Deseori, IMM-urile nu dețin know-how-ul și expertiza pentru a-și îmbunătăți performanțele în domeniul mediului și pentru a respecta legislația din domeniul mediului. În Regatul Unit al Marii Britanii, echipa factorilor de reglementare în domeniul mediului la nivel regional conduce serviciul on-line NetRegs (www.netregs.gov.uk).

Portalul oferă întreprinderilor englezești îndrumări gratuite în privința acțiunilor legislative în domeniul mediului din diferite părți ale Regatului Unit și oferă sfaturi cu privire la modul în care IMM-urile își pot reduce amprenta ecologică și, în același timp, pot economisi bani.

Ghidul, care este ușor de folosit, oferă informații pe sectoare comerciale și tematici de mediu. De asemenea, acesta explică legi europene esențiale transpuse în legislația națională, cum ar fi recentul regulament privind înregistrarea, evaluarea, autorizarea și limitarea produselor chimice (REACH). În plus, site-ul găzduiește o bibliotecă complexă de legături utile.

Un domeniu care beneficiază acum de o atenție deosebită este cel al deșeurilor din sectorul construcțiilor. Campania „Deșeuri de șantier – o infracțiune” încurajează companiile de construcții să afle mai multe despre importanța și beneficiile planurilor de gestionare a deșeurilor de șantier.

Comunicarea

acestora. Site-ul web al programului, disponibil în șapte limbi, reprezintă punctul de contact și centrul de informare pentru rețelele de sprijin privind politica de mediu și IMM-urile (a se vedea pagina 29). Acesta funcționează ca un portal spre biroul de asistență ECAP Helpdesk care oferă informații pentru organizațiile de sprijin.

Site-ul web oferă, în același timp, detalii de contact ale experților din Uniunea Europeană și informații privind implementarea legislației de mediu existente și în curs de dezvoltare, instrumentele disponibile de management al mediului și oportunitățile de finanțare.

De asemenea, acesta oferă o selecție de bune practici, legături către inițiative naționale și pachete de instrumente pentru a ajuta IMM-urile. În viitor, vor fi disponibile și alte pachete de instrumente.

O notificare lunară și un buletin informativ ECAP realizat de trei ori pe an, oferă date actualizate cu privire la cele mai recente dezvoltări ale programului și la probleme legate de IMM-uri și de mediu.

Un mare plus pentru mediu

Din 1994, PBE+ a acționat pentru a acumula o masă semnificativă în rândul IMM-urilor din Bretagne (FR) în domeniul mediului, ajutându-le să se conecteze în rețea și să împărtășească experiențe și know-how. Acesta caută să le sensibilizeze cu privire la impactul pe care le au activitățile industriale asupra mediului. Inițiativa promovează totodată sistemele de management al mediului, tehnologiile ecologice și acțiunile de remediere.

Condusă de Consiliul Regional din Bretagne și de alte autorități locale, inițiativa oferă ajutor pentru acordarea de asistență IMM-urilor pentru a-și derula propriile acțiuni de diagnosticare ecologică. Sprijinul cuprinde sesiuni de instruire gratuite de două zile și consiliere specifică (privind legislația din domeniul mediului, ISO 14001 sau tehnologii mai curate etc.). În mod regulat, au loc evenimente mai ample pentru informarea IMM-urilor cu privire la sistemele legislative și tehnice pentru prevenirea poluării industriale.

PBE+ a avut un succes considerabil. Peste 2 000 de reprezentanți ai companiilor au luat parte la sesiuni de instruire și s-au realizat peste 800 de acțiuni de autodiagnoză ecologică de către IMM-uri.

<http://www.performance-bretagne.net/index.php>

Comunicarea

PE WEB

<http://ec.europa.eu/environment/sme>

Site-ul web dedicat ECAP conține informațiile de care au nevoie întreprinderile mici și mijlocii (IMM) pentru a remedia impactul pe care îl au activitățile lor asupra mediului și pentru a respecta cerințele legale.

Site-ul asigură informații concrete despre legislație în șapte limbi și informează companiile asupra modului în care acestea pot acționa și unde pot să găsească sprijin sau acces la expertiză.

Site-ul web oferă detalii despre:

- Programul ECAP și modul de funcționare al acestuia
- Știri și progrese despre IMM-uri și mediu
- Domeniile din legislația națională și europeană de mediu relevante pentru IMM-uri și surse de informații suplimentare
- Oportunități de finanțare care există în Uniunea Europeană pentru companii în vederea îmbunătățirii performanțelor lor în domeniul mediului
- Studii de caz realizate pe acțiuni reușite
- Detalii despre seminarii de instruire ECAP din Europa
- Detalii de contact pentru experții locali și organizațiile de sprijin din domeniul mediului din Europa
- Pachete de instrumente on-line

INFORMAȚII SUPLIMENTARE:

Există numeroase surse on-line cu informații suplimentare despre IMM-uri și mediu. Pot fi utile următoarele site-uri europene:

Site-ul web al programului ECAP (disponibil în șapte limbi):

<http://ec.europa.eu/environment/sme>

Enterprise Europe Network:

<http://www.enterprise-europe-network.ec.europa.eu>

Portalul european pentru IMM-uri (disponibil în 21 de limbi):

<http://ec.europa.eu/enterprise/sme>

LIFE+ (Instrumentul financiar pentru mediu):

<http://ec.europa.eu/environment/life>

Informații despre IMM-uri și cel de-al Șaptelea Program Cadru pentru Cercetare (PC7):

http://ec.europa.eu/research/sme-techweb/index_en.cfm

Eco-inovația și Programul UE pentru competitivitate și inovare:

<http://ec.europa.eu/environment/etap/ecoinnovation>

JEREMIE:

<http://www.eif.org/jeremie/>

Întrebări frecvente privind politicile europene de mediu:

<http://ec.europa.eu/environment/faqs.htm>

Glosarul ECAP:

http://ec.europa.eu/environment/sme/glossary/glossary_en.htm

Glosarul multilingv din domeniul mediului al Agenției Europene de Mediu:

<http://glossary.eea.europa.eu/EEAGlossary>

Rețeaua Uniunii Europene pentru implementarea legislației de mediu (IMPEL):

<http://ec.europa.eu/environment/impel/index.htm>

Comisia Europeană

Mici, ecologice și competitive

Luxemburg: Oficiul pentru Publicații Oficiale ale Comunităților Europene

2008 — 28 p. — 21 x 21 cm

ISBN 978-92-79-08759-2

Fotografii realizate de:

iStockphoto: coperta, coperta IV, paginile 2, 4, 12, 15, 16, 18, 24 și 27.

Getty: paginile 8, 11, 22 și 23.

Stockxpert: paginile 10, 13, 17, 20 și 26.

Oficiul pentru Publicații
Publications.europa.eu

ISBN 978-92-79-08759-2

9 789279 087592